

Dosarul nr.2-19672/23
2-23138499-12-2-27092023

Republica Moldova
H O T Ă R Î R E
În numele Legii

07 iunie 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța de judecată compusă din
Președinte de ședință, judecător
Grefier

Alexei Maria
Morozov Sabrina

cu participarea reprezentantului reclamantului – avocatul Mardari Valentin, reprezentantei pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova – Bîrca Irina, reprezentantului intervenientului accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova – Balan Andrei, în lipsa reclamantului *****– a fost reprezentat de către avocatul ales, reprezentantului intervenientului accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova – a solicitat examinarea cauzei în lipsă,-

examinând în ședință publică, în sediul instanței, în procedură contencioasă, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurilor preventive pe parcursul urmăririi penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,-

A C O N S T A T A T :

Argumentele participanților la proces.

În data de 26 septembrie 2023 reclamantul *****s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 1 200 000 lei cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurilor preventive pe parcursul urmăririi penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de judecată a invocat că în data de 15 septembrie 2016 în privința sa, în calitate de judecător la Judecătoria Centru mun. Chișinău, a fost pornită urmărirea penală nr. 2016978141, fiind învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, individualizată prin spălarea banilor prin complicitate, în proporții deosebit de mari. Or, conform

cauzei penale ilegale pornite în privința sa, subiect al cauzei penale, fiind învinuit de faptul că prin presupusele acțiuni intenționate, în participație cu alte persoane la acel moment neidentificate a comis infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (5), art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, adică complicitate la transferul bunurilor de către o persoană care știe sau trebuia să știe că acestea constituie venituri ilegite, în scopul de a tănuir sau deghiza originea ilegita a bunurilor sau de a ajute orice persoană, implicată în comiterea infracțiunii principale de a se sustrage de la consecințele juridice ale acestor acțiuni, tănuirea sau deghizarea naturii, originii, amplasării, dispunerii, transiterii, deplasării proprietății reale a bunurilor ori a drepturilor aferente de către o persoană care știe sau trebuia să știe că acestea constituie venituri ilegite; dobândirea, deținerea sau utilizarea bunurilor de către o persoană care știe ori trebuia să știe că acestea constituie venituri ilegite, cțiuni săvârșite în în proporții deosebit de mari.

Menționează că în 20 septembrie 2016 Consiliul Superior al Magistraturii, prin hotărârea nr.608/25, a eliberat acordul pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală, precum și de reținere, aducere silita, arestare și percheziție, în legătură cu pornirea urmăririi penale. Totodată a fost dispusă suspendarea sa din funcția de judecător la Judecătoria Centru mun. Chișinău, în temeiul art. 24 alin. (1) lit. a) al Legii RM nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Sușține că tot în 20 septembrie 2016, procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție, a emis ordonanțe privind efectuarea perchezițiilor în biroul de serviciu, automobil și domiciliul reclamantului, care au fost efectuate în aceeași zi, or în cadrul perchezițiilor nu au fost ridicate obiecte personale sau documente relevante cauzei penale.

Evocă faptul că tot în 20 septembrie 2016, procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție, a emis ordonanța de reținere și a întocmit procesul-verbal de reținere în privința sa pentru un termen de 72 ore.

În data de 21 septembrie 2016, procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție a emis ordonanța de punere sub învinuire, fiindu-i înaintată acuzarea în temeiul art. 42 alin.(5) și art.243 alin.(3) lit.b) din Codul penal.

La 22 septembrie 2016, procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție a înaintat demers de aplicare a măsurii preventive sub forma de arest preventiv în privința sa, pe un termen de 30 de zile, iar prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din aceeași zi s-a admis acest demers.

Ulterior, la 26 septembrie 2016 apărătorul său a declarat recurs, însă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2016 s-a respins recursul și s-a menținut încheierea contestată.

Afirmă că la 13 octombrie 2016 procurorul a înaintat demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest preventiv pentru un termen de 30 de zile, totodată fiind depuse cereri privind înlocuirea măsurii preventive cu una

non-privativă de libertate, fiind anexate două garanții personale ale judecătorilor Papuha Serghei și Balan Gheorghe, iar prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 octombrie 2016 s-a admis integral demersul de prelungire a arestului preventiv cu 30 zile și s-a respins cererea privind înlocuirea măsurii preventive cu una non-privativă de libertate, în pofida garanțiilor personale prezentate.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 octombrie 2016, în data de 21 octombrie 2016 a declarat recurs (și recurs suplimentar în data de 28 octombrie 2016), însă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2016 a fost respins ca nefondat recursul și cel suplimentar declarat și s-a menținut încheierea primei instanțe.

Reține că în 14 noiembrie 2016, procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție a înaintat demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest preventiv, în privința sa, pentru un termen de 30 de zile, totodată în aceeași zi fiind depusă cererea de înlocuire a măsurii preventive, recurs care a fost admis parțial prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 noiembrie 2016, fiindu-i prelungit arestul preventiv cu 25 zile și s-a respins cererea privind înlocuirea măsurii preventive cu una non-privativă de libertate.

Ulterior, la 21 noiembrie 2016 a declarat recurs, iar Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 24 noiembrie 2016 a respins recursul și a menținut încheierea primei instanțe.

Menționează că la 23 decembrie 2016, procurorul a mai înaintat un demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest preventiv în privința sa pentru un termen de 30 de zile, care prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 decembrie s-a admis parțial, cu prelungirea arestului preventiv cu 25 de zile.

Ulterior, în data de 27 decembrie 2016 a declarat recurs, însă Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 30 decembrie 2016 a respins recursul și a menținut încheierea din 27 decembrie 2016.

Evocă că în data de 17 ianuarie 2017 Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (judecător Niculea Andrei) a pronunțat încheierea prin care a admis parțial cererea avocatului cu privire la înlocuirea măsurii preventive, arestul preventiv cu măsura preventivă, arestul la domiciliu pe un termen de 25 de zile.

Susține că prin încheierea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2017 s-a admis integral demersul, cu prelungirea arestului la domiciliu cu 30 de zile.

Invocă faptul că în data de 17 februarie 2017, procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție a înaintat demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest la domiciliu, în privința sa pentru un termen de 30 de zile, iar la

21 februarie 2017 Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a pronunțat încheierea, prin care a admis integral demersul de prelungire a arestului cu 30 zile.

Ulterior, la 01 martie 2017 a declarat recurs, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2017 s-a respins ca tardiv recursul declarat, fiind menținută încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 februarie 2017.

Menționează că la 20 martie 2017, prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a respins demersul procurorului de prelungire a măsurii preventive și în privința sa a fost aplicat controlul judiciar.

Subliniază faptul că perioada totală în care i s-au aplicat măsuri preventive privative de libertate sub diferite forme a constituit 181 zile, dintre care în arest preventiv 119 zile, 62 zile în arest la domiciliu.

Invocă că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 01 noiembrie 2019, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2020, s-a constatat ca fiind deținut în cadrul Penitenciarului nr. 13 în condiții degradante, incompatibile cu respectul față de demnitatea umană, pentru o perioadă de 12 zile, fapt ce constituie o violare a art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Remarcă și faptul că la 29 septembrie 2020 prin ordonanța procurorului din cadrul Procuraturii Anticorupție, a fost scos definitiv de sub urmărire penală, din motiv ca fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5) art. 243 alin. (3) lit. b) din Cod penal, cu reabilitarea integrală, așa cum prevede art. 275 pct. 3) CPP, coroborat cu art. 284 alin. (1) și alin. (2) pct. 3) CPP.

La 27 octombrie 2020, Consiliul Superior al Magistraturii prin hotărârea nr. 308/26 a anulat suspendarea sa din funcția de judecător la Judecătoria Centru mun. Chișinău.

Concluzionează reclamantul că pe parcursul a 4 ani, în perioada 20 septembrie 2016 - 29 septembrie 2020, s-a aflat sub urmărire penală, fiind învinuit ilegal de săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de art. 42 alin. (5) art. 243 alin. (3) lit. b) din Cod penal, iar acest fapt se califică ca tragere ilegală la răspundere penală, și aplicabilă Legea RM nr. 1545 din 28.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Consideră că reieșind din situația prezentată supra, se deduce incontestabil că a fost lezat în drepturile și libertățile fundamentale, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral, ca urmare a reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, arest la domiciliu, tragerii ilegale la răspundere penală, prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și este în drept să pretindă compensarea prejudiciului moral suportat, ținând cont de următoarele circumstanțe.

La momentul pornirii urmăririi penale, deținea funcția de judecător la Judecătoria Centru mun. Chișinău, este o persoană cu funcție înaltă de răspundere, cu statut social deosebit, așa cum prevede art. 114-116 din Constituția RM.

Menționează că până la reținere se bucura de o reputație ireproșabilă, avea succese remarcabile în îndeplinirea justiției, promovarea reformei judiciare, consolidarea independenței autorității judecătorești și aportul personal afirmarea încrederii societății în actul de justiție. Prin crearea acestei situații devolutive și injuste, demnitatea sa a fost lezată substanțial, fiind înlăturat de la activitatea sa profesională, nu i s-a permis să continue activitatea, să-și cizeleze calitățile profesionale.

Afirmă că traumele psihice și suferințele fizice provocate de detenție, trebuie să fie reparate prin acordarea unor despăgubiri morale echitabile, de natură să aducă deplina satisfacție pentru suferințele suportate, atât pe perioada detenției, cât și ulterior, ca urmare a unor consecințe negative, urmare a izolării de colectivitate și familie, atingerea gravă adusă onoarei, demnității și reputației profesionale, dezaprobare publică precum și sentimentul de frustrare accentuat, creat de dezumanizarea și de afectarea personalității sale. Aceste suferințe psihice, precum teama, neliniștea, depresia, stresul și starea de incertitudine, atacurile de panică îndurate în perioada de detenție, în mod direct au influențat și continuă să influențeze nociv asupra calității vieții sale, care și la moment întâmpină diverse afecțiuni și tulburări de sănătate.

Conchide că, arestarea și aflarea sub urmărire penală a fost mediatizată pe larg și tendențios de sursele mass-media în întreaga țară, care pot fi accesate până în prezent. Publicațiile în mass-media devenind unele politice de interes major, inclusiv la scrutinele de alegeri.

Subliniază faptul că în perioada aflării acestuia în izolator, în arest preventiv, starea de sănătate s-a agravat foarte tare, or la 09 ianuarie 2017 a fost internat în secția chirurgie colorectală a IMSP Spitalul Clinic Republican cu diagnosticul hemoroizi mixști gr.III, fisură anală, hemoragie digestivă interioară, fiind spitaliat de urgență pentru tratament conservativ și la necesitate cu efectuarea intervenției chirurgicale. Starea de sănătate așa și nu s-a restabilit, tratamentul fiind unul de durată cu respectarea strictă a regimului dietic, excluderea efortului fizic și în mod evident controlul periodic la medicul specialist în cederea complicațiilor apărute pe parcurs.

Face trimitere la cauza Danev împotriva Bulgariei și Iotchev împotriva Bulgariei cât și practica judiciară conexă Popa Gheorghe dosar nr. 2-1792/18 prin care s-a acodat suma de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, Domnica Manole dosar nr. 2-18015/22 prin care s-a acordat suma de 800 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Astfel, reclamantul solicită încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al R. Moldova în beneficiul său a sumei de 1 200 000 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral cauzat ca urmare a tragerii ilegale la răspundere penală, detenției ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de liberare provizorie sub control judiciar cu interdicția de a nu părăsi țara și percheziționare ilegală, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Procuratura Generală prin referința depusă la 18 octombrie 2023 a solicitat respingerea acțiunii formulată de *****ca fiind neîntemeiată, invocând faptul că urmărirea penală în cauza nr. 2016978147 a fost pornită la 15 septembrie 2016 de către Procurorul General-interimar. În fapt, *****era învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), art. 243 alin. (3) lit. b) CP RM, în următoarele circumstanțe: participării judecătorului în comiterea infracțiunii de spălare a banilor (640 000 000 dolari SUA) prim emiterea la 14 februarie 2023 a ordonanței judecătorești în cadrul examinării cauzei civile (nr. 2po-93/13).

Subsidiar, la 29 septembrie 2016 de către Procurorul General, în privința reclamantului, în baza art. 307 Cod penal, a mai fost pornită o cauză penală nr. 2016978171, pe faptul pronunțării contrar legii și cu bună-știință la 14 februarie 2013 a unui act judecătoresc - ordonanța judecătorească, în cadrul examinării cauzei civile nr. 2po-93/13, iar la 10 octombrie 2016, ambele cauze au fost conexate într-o singură procedură.

Se reține că în ambele cazuri numitul a avut calitatea de învinuit, iar cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii acesta a fost reținut și arestat preventiv.

Menționează că pe capătul de acizare în baza art. 243 alin. (3) lit. b) din Codul Penal reclamantul a fost scos de sub urmărire penală, însă cauza penală pe celălalt capăt de acizare (art. 307 Cod penal) a fost transmisă cu rechizitoriu în instanța de judecată pentru examinare în fond, iar la moment nefiind o soluție pe caz.

Susține că reclamanul nu a prezentat careva probe plauzibile privind ilegalitatea reținerii, arestării preventive sau a prelungirii arestării preventive și percheziționării, or legalitatea reținerii a fost confirmată de către judecătorul de instrucție la examinarea demersului procurorului privind aplicarea/prelungirea măsurii preventive, precum și de către Curtea de Apel Chișinău, urmare a examinării recursului.

Evocă că reținerea ilegală și aplicarea ilegală a măsurilor preventive sub forma de arest prezontă în sine acțiuni de rea credință a persoanei care a efectuat urmărirea penală sau a judecătorului care a aplicat/prelungit măsura preventivă.

Consideră că este imperativă existența unei decizi definitive în cadrul unui proces penal prin care s-ar confirma reaua credință a reprezentanților statului, iar

odată ce o asemenea hotărâre lipsește, aplicarea Legii nr. 1545/1998 este inadmisibilă. Totodată urmărirea penală în cadrul căreia se investighează infracțiunea de spălare de bani este în continuitate, iar scoaterea de sub urmărire penală a reclamantului pe acest capăt de acuzare, nicidecum nu denot aplicarea ilegală în privința acestuia a măsurilor de constrângere.

Menționează că organul de urmărire penală justificat a întreprins toate măsurile procedurale pe marginea cauzei penale, această măsură era absolut justificată și oportună, pentru că potrivit materialelor acumulate, exista bănuiala rezonabilă că a comis o infracțiune. Totodată a indicat că cauza civilă în privința dnei Manole nu este definitivă. (f.d.19-24).

În data de 19 octombrie 2023, Ministerul Justiției a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depuse de *****ca fiind neîntemeiată, invocând că reieșind din practica judiciară națională, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. Elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se realizează prin lege specială, Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, iar art. 6 prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Astfel, unul din aceste drepturi este și scoaterea persoanei de sub urmărire penală (art.6 lit. b) din Legea nr. 1545).

Constată că în privința reclamantului *****a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală, dar reține că prin prisma Legii nr. 1545 persoana are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost recunoscută în calitate de învinuit, fiind condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare. Anume în astfel de situații se poate invoca că persoana a fost într-adevăr atrasă la răspundere penală, însă la caz, în privința reclamantului nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare.

Menționează că pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545, dar este necesară și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art. 3 alin. (1) al aceleiași Legi.

Evidențiază că prin prisma normei precitate, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau

suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzi administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Conchide asupra faptului că, prezenta acțiune este neîntemeiată, în condițiile în care, conform prevederilor enunțate, rezultă expres că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului, la caz - în lipsa unor constatări privind ilegalitatea măsurile întreprinse de către organul de urmărire penală.

Menționează că pe durata acțiunilor procesuale aferente cauzei penale, reclamantului nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, cât și la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința acestuia de către organul de drept sunt calificate ca ilegale. Organul de urmărire penală, a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală. Totodată, clasarea cauzei penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate normală de examinare a unei cauze penale.

Afirmă că organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea și sancționarea persoanelor vinovate, dar și prevenirea și curmarea săvârșirii infracțiunilor. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă și rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală împotriva unui terț sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nicio obligație de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare.

Consideră că recunoașterea persoanei în calitate de bănuit și/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale.

Relevă că este cert că prin ordonanța din 21 septembrie 2016 reclamantul a fost recunoscut în calitate de învinuit în cauza penală nr. 2016978147 pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), art. 243 alin. (3) lit. b) CP RM. prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție din 29 septembrie 2020,

Garru Bivol a fost scos de sub urmărirea penală pe motiv că acțiunile acestuia lipsesc elementele componente de infracțiune prevăzute de art. 42, alin. (5), art. 243 alin. (3) lit. b) CP RM, astfel fiind formal respectată condiția statuată în art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Menționează că potrivit recomandărilor Hotărârii nr. 7 din 04.07.2005 a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuit și/sau învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei, precum și nici nu sunt pasibile de atacare. Recunoașterea persoanei în calitate de bănuit și/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale. De asemenea, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Din perspectiva Ministerului Justiției, toate acțiunile organului de urmărire penală, verificate de judecătorul de instrucție, au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanțelor, asupra elucidării vinovăției sau nevinovăției persoanei menționate prin actul de sesizare, privind existența bănuielii rezonabile de comiterea infracțiunii. Organul de urmărire penală acționează cu bună-credință, întreprinde măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acțiunilor de urmărire penală. Totodată, reclamantului, pe durata acțiunilor procesuale aferente cauzei penale, nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, cât și la materialele cauzei nu există nici o probă concludentă, pertinentă, utilă și veridică în confirmarea faptului că actele procedurale, emise în privința reclamantului de către organul de drept, sunt calificate ca ilegale. Or, în corespundere cu art. 218 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, instanța de judecată, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității și a drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărârii, emite și o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoștința organelor respective, persoanelor cu funcție de răspundere și procurorului. În speță, reclamantul și-a întemeiat cererea de chemare în judecată pe faptul tragerii ilegale la răspundere penală, a detenției ilegale, a aplicării ilegale a măsurii preventive sub forma de liberare provizorie sub control judiciar cu interdicția de a nu părăsi țara și percheziționare ilegală, însă în lipsa unor acte ce constată în mod expres ilegalitatea măsurilor întreprinse, constituind exclusiv

poziția subiectivă a părții reclamante. Prin urmare, constată că normele legale citate mai sus (art. 6 și art. 3 din Legea nr.1545) sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate în mod separat.

Evocă că pretenția reclamantului privind încasarea prejudiciului moral, în cuantum de 1 200 000 lei constituie o solicitare nefondată, prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate conform Legii nr. 1545 și prin urmare nu există nici temei legal de a solicita încasarea eventualului prejudiciu, pretins a fi suportat.

Relevă că în argumentarea prejudiciului moral suportat, reclamantul a invocat constatarea deținerii, pentru o perioadă de 12 de zile, în condiții degradante, însă acest aspect a constituit deja obiect de examinare în cadrul instanțelor naționale, care au dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Bivol Garri, prejudiciul moral cauzat ca urmare a detenției în Penitenciarul nr. 13 din mun. Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Reiterează că prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal).

Susține că reclamantul în argumentarea poziției sale nu a prezentat probe pertinente care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, ce justifică compensarea prejudiciului moral în cuantumul solicitat, iar toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral în cuantumul respectiv poartă un caracter declarativ și formal. În lipsa unei justificări pertinente, consideră că suma pretinsă, în cuantum de 1 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, este inechitabilă suferințelor pretinse a fi suportate. (f.d. 25-71 vol. II)

În data de 31 octombrie 2023 Ministerul Finanțelor a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depuse de *****ca fiind neîntemeiată, indicând că reclamantul invocă că a suportat pagube morale și cheltuieli pentru asistență juridică în urma acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală, și anume ca urmare a pornirii cauzei penale privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(5), art.243 alin.(3) lit. b) Cod penal. Astfel, pentru a fi întemeiate pretențiile de încasare a prejudiciului moral și material în condițiile Legii nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în primul rând acestea trebuie să fie pasibile reparării prin prisma art. 3 și art.6 din legea precitată.

Consideră acțiunea neîntemeiată în condițiile în care conform prevederilor sus-enunțate, este necesară constatarea ilegalității actului procedural emis de către organul de drept.

În acest context, subliniază că actele și acțiunile în cadrul urmăririi penale, în vederea cercetării circumstanțelor cazului, au fost efectuate conform prevederilor legale, iar în lipsa unor acte procedurale definitive și irevocabile, prin care să fie declarate, ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală sau a judecătorilor de instrucție, care au verificat legalitatea și temeinicia demersurilor procurorului la autorizarea aplicării/ prelungirii măsurilor respective, nu pot fi considerate ca ilegale.

Sușține că potrivit materialelor cauzei, de către organul de urmărire penală au fost întreprinse toate acțiunile și măsurile procesuale în conformitate cu legislația în vigoare și petrecută o investigație efectivă corespunzătoare. Reprezentarea învinuirii constituie o atribuție constituțională de bază a procurorului, această activitate urmează a fi desfășurată la un înalt nivel profesional, contribuind real și eficient la justa examinare a cauzelor penale, în scopul protejării persoanei, societății și statului de atentatele criminale, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale.

Evocă că acțiunile organelor de urmărire penală erau îndreptate spre depistarea și combaterea infracțiunilor și nu aveau drept scop prejudicierea reclamantului.

Conchide că acțiunile procesuale de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit, învinuit, inculpat în cadrul unei proceduri penale inițiate și derulate legal, sunt acțiuni justificate și necesare, organul de urmărire penală fiind obligat să întreprindă toate măsurile legale întru elucidarea adevărului și asigurarea atragerii la răspundere a infractorului. Or, acestea sunt niște măsuri procesuale prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică, care au un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea, și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării acțiunilor menționate (f.d.104-107 vol. II).

Suplimentar, în data de 27 martie 2024 Ministerul Finanțelor a înregistrat supliment la referință prin care indică că măsurile preventive au fost aplicate și orelungite pe existența bănuielilor rezonabile de săvârșire a infracțiunilor prevăzute de art.42 alin. (5), art.243 alin.(3) lit. b) Cod penal și art. 307 alin.(2) Cod penal. Deși a fost scos de sub urmărire penală de pe primul capăt de acuzare, cauza penală în privința ultimului se află în instanța de judecată, pentru examinare în fond.

Consideră că reclamantul nu este în drept să pretindă la repararea prejudiciului cauzat în temeiul Legii nr. 1545/1998 invocând ordonanța din 29 septembrie 2020 de scoatere de sub urmărire penală, or în sensul art. 6 al Legii, nu poate fi privită drept un temei de reabilitare a lui Garri Bivol deoarece prin această

ordonanță ultimul a fost scos de sub urmărire penală doar pe un capăt de urmărire penală. (f.d. 108-110 vol. II)

În cadrul ședinței de judecată, reclamantul Garri Bivol a fost reprezentat de către avocatul Mardari Valentin, care a susținut integral cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea acesteia pe motivele de fapt și de drept invocate.

Pârâtul Ministerul Justiției a fost reprezentat în cadrul ședinței de judecată de către reprezentantul Irina Bîrcă care a menționat că nu recunoaște acțiunea și a solicitat respingerea acesteia pe motivele de fapt și de drept expusă în referință.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală a fost reprezentat de către Andrei Balan, care au menționat că nu recunoaște acțiunea, susține referința anexată la materialele cauzei, și a solicitat respingerea acțiunii pe motivele de fapt și de drept invocate.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Ministerul Finanțelor în ședința de judecată nu a asigurat prezența unui reprezentant, deși a fost legal citată despre data, ora și locul ședinței de judecată, dar prin referințele depuse au solicitat în temeiul art.206 alin. (1) Codul de procedură civilă, examinarea cauzei în lipsă, cu respingerea acțiunii.

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind reprezentanții părților și participanților la proces, studiind și apreciind probele anexate la materialele cauzei, instanța de judecată consideră că cererea de chemare în judecată este parțial întemeiată și urmează a fi admisă în parte, din următoarele considerente.

Inițial, având în vedere data apariției raporturilor juridice materiale, care au fost deduse judecării, în continuare instanța de judecată, va face trimitere la normele materiale din Codul Civil, în redacția de după 01 martie 2019.

În conformitate cu art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Din materialele cauzei rezultă că în prin ordonanța Procurorului general-interimar al Republicii Moldova s-a pornit urmărirea penală în privința judecătorului *****de la Judecătoria Centru mun. Chișinău conform elementelor infracțiunii art. 42 alin (5), 243 alin (3) lit. b) din Codul penal. (f.d. 230-231 vol.I)

Prin hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr.608/25 din 20 septembrie 2016, s-a eliberat acordul pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală, precum și de reținere, aducere silita, arestare și percheziție, în legătură cu

pornirea urmăririi penale în privința judecătorului *****de la Judecătoria Centru mun. Chișinău și s-a suspendat din funcție. (f.d. 229 vol. I)

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 20 septembrie 2016, s-a dispus reținerea bănuțului Bivol Garri. (f.d. 232-233 vol. I)

Prin procesul verbal de reținere din 20 septembrie 2016, *****a fost reținut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin (5), 243 alin (3) lit. b) din Codul penal. (f.d. 234-235 vol. I)

Prin ordonanțele procurorului din cadrul Procuraturii Anticorupție din 20 septembrie 2016 s-a dispus efectuarea perchezițiilor în biroul de serviciu, automobil și domiciliul reclamantului, care au fost efectuate în aceeași zi, iar în cadrul perchezițiilor nu au fost ridicate obiecte personale sau documente relevante cauzei penale.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 21 septembrie 2016, s-a dispus punerea sub învinuire pe cet. Bivol Garri, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5) și art. 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal. (f.d. 236-239 vol. I)

La 22 septembrie 2016, procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție a înaintat demers de aplicare a măsurii preventive sub forma de arest preventiv în privința sa, pe un termen de 30 de zile, iar prin încheierea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din aceeași zi s-a admis acest demers. (f.d. 15-30 vol. I)

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 22 septembrie 2016, apărătorul său la 26 septembrie 2016 a declarat recurs, însă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 s-a respins recursul și s-a menținut încheierea contestată. (f.d. 31-49 vol. I)

La 13 octombrie 2016 procurorul în Procuratura Anticorupție a înaintat demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest preventiv pentru un termen de 30 de zile, totodată fiind depuse cereri privind înlocuirea măsurii preventive cu una non-privativă de libertate, fiind anexate două garanții personale ale judecătorilor Papuha Serghei și Balan Gheorghe, iar prin încheierea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 18 octombrie 2016 s-a admis integral demersul de prelungire a arestului preventiv cu 30 zile și s-a respins cererea privind înlocuirea măsurii preventive cu una non-privativă de libertate. (f.d. 50-71 vol. I)

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 18 octombrie 2016, apărătorul său la 21 octombrie 2016 a declarat recurs (și recurs suplimentar în data de 28 octombrie 2016), însă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2016 au fost respinse ca nefondate recursurile declarate și s-a menținut încheierea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 18 octombrie 2016. (f.d. 72-106 vol. I)

Procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție în 14 noiembrie 2016, a înaintat demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest preventiv, în privința sa, pentru un termen de 30 de zile, totodată în aceeași zi fiind depusă cererea de înlocuire a măsurii preventive, recurs care a fost admis parțial prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 noiembrie 2016, fiindu-i prelungit arestul preventiv cu 25 zile și s-a respins cererea privind înlocuirea măsurii preventive cu una non-privativă de libertate. (f.d. 107-128 vol. I)

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 noiembrie 2016 apărătorul său a declarat recurs la 21 noiembrie 2016, iar Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 24 noiembrie 2016 a respins recursul și a menținut încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 noiembrie 2016. (f.d. 129-145 vol. I)

Procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție în 23 decembrie 2016, a înaintat un demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest preventiv în privința sa pentru un termen de 30 de zile, care prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 decembrie 2016 s-a admis parțial, cu prelungirea arestului preventiv cu 25 de zile. (f.d. 146-163 vol. I)

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 decembrie 2016 apărătorul său în data de 27 decembrie 2016 a declarat recurs, însă Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 30 decembrie 2016 a respins recursul și a menținut încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 decembrie 2016. (f.d. 164-185 vol. I)

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 17 ianuarie 2017 s-a admis parțial cererea avocatului cu privire la înlocuirea măsurii preventive, arestul preventiv cu măsura preventivă, arestul la domiciliu pe un termen de 25 de zile. (f.d. 186-188 vol. I)

Prin încheierea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 20 ianuarie 2017 s-a admis integral demersul Procurorului din cadrul Procuraturii Anticorupție cu prelungirea arestului la domiciliu cu 30 de zile. (f.d. 189-194 vol. I)

Procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție în data de 17 februarie 2017, a înaintat demers privind prelungirea măsurii preventive sub forma de arest la domiciliu, în privința sa pentru un termen de 30 de zile, iar prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 februarie 2017 s-a admis integral demersul de prelungire a arestului la domiciliu cu 30 zile. (f.d. 195-209 vol. I)

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 februarie 2017 apărătorul său în data de 01 martie 2017 a declarat recurs, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2017 s-a respins ca tardiv recursul declarat, fiind menținută încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 februarie 2017. (f.d. 210-222 vol. I)

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 martie 2017 s-a respins demersul procurorului de prelungire a măsurii preventive, s-a înlocuit măsura preventivă - arestul la domiciliu cu măsura preventivă - liberarea provizorie sub control judiciar pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului de la 20 martie 2017, până la 19 aprilie 2017 cu stabilirea următoarelor restricții și obligații: 1) să nu părăsească teritoriul Republicii Moldova, decât în condițiile stabilite de către instanță; 2) să comunice organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată orice schimbare de domiciliu; 3) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz la instanța de judecată ori de câte ori este citat; 4) să nu intre în legătură cu părțile implicate în cauza penală; 5) să nu săvârșească acțiuni de natură să împiedice aflarea adevărului în procesul penal. (f.d. 223-227 vol. I)

S-a mai constatat că prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție Mirandolina Sușițaia din 29 septembrie 2020, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinutului *****din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 42 alin (5), art. 243 alin. (3) lit. b) Codul penal. (f.d. 240-243 vol.I)

La 27 octombrie 2020, Consiliul Superior al Magistraturii prin hotărârea nr. 308/26 a anulat suspendarea lui *****din funcția de judecător la Judecătoria Centru mun. Chișinău. (f.d. 244-247 vol.I)

Conform art. 20 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Conform art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Art. 1 din Legea nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, reglementează că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Conform art. 2 al Legii nominalizate, prin acțiuni ilicite se are în vedere - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate

prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Conform art. 3 alin. (1) al aceleși Legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

- a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;
- b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;
- c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;
- d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;
- e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;
- f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Conform art. 10 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Raportând prevederile legale aplicabile în litigiul dedus judecății la circumstanțele de fapt constatate în cadrul ședinței de judecată și confirmate prin materialul probator administrat, instanța de judecată atestă existența unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală în privința lui Bivol Garri, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin. (5), art.243 alin.(3) lit. b) Cod penal.

Instanța scoate în evidență prevederile art. 284 alin. (2) Cod de procedură penală, în conformitate cu care ordonanța de scoatere de sub urmărire penală duce la reabilitarea deplină a învinuitului, iar potrivit prevederilor art. 23 alin. (3) din același Cod, persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Relevante speței îi sunt și prevederile art. 524 Cod de procedură penală, potrivit cărora, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, cadrul legal enunțat mai sus confirmă că în speță *****dispune de dreptul subiectiv la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragere ilegală la

răspundere penală, contrar criticilor invocate de pârâți în referință, în condițiile în care în privința acestuia au fost întreprinse acțiuni de reținere, aplicare a măsurilor preventive, în consecința acestei situații apare obligația de compensare a prejudiciului cauzat acestuia prin erorile organului de urmărire penală, obligație care este pusă în seama bugetului de stat, conform art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545- din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Instanța de judecată stabilește că necesitatea reparării prejudiciului moral reiese din conținutul art. 10 al Legii nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998, care stipulează expres că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6 (Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.

În aceste circumstanțe, instanța de judecată va respinge argumentele invocate de către părțile oponente precum că în speță nu sunt întrunit condițiile în Legea nr. 1545, deoarece poziția părții reclamante este întemeiată pe prevederea legală de la lit. b) din norma menționată, care reglementează că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice în urma scoaterii persoanei de sub urmărire penală.

Cu referire la pretenția reclamantului privind cuantumul prejudiciului moral și încasarea sumelor indicate, instanța de judecată apreciază această solicitare ca fiind întemeiată parțial, din raționamentele care urmează.

Conform art. 11 alin. (1) - (3) din Legea nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) 8 măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de

procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin. (4) Codul de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Conform art. 2036 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reforma prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Conform art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Prin urmare, la aprecierea mărimii prejudiciului moral cauzat reclamantului *****instanța va lua în considerație aspectele relevante speței și care urmează a fi expuse infra.

Având în vedere faptul că Bivol Garri, prin ordonanța din 21 septembrie 2016 a fost pus sub învinuire în cauza penală nr. 2016978027, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin (5), art. 243 alin(3) lit. b) Codul penal, ca urmare lui *****au fost aplicate măsuri preventive, în perioada 20 septembrie 2016 – 17 ianuarie 2017 (119 zile) s-a aflat în detenție fiindu-i aplicată măsura preventivă „arestul preventiv”, ulterior în perioada 17 ianuarie 2017 – 20 martie 2017 (62 zile) a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu, iar în perioada 20 martie 2017 – 19 aprilie 2017 i s-a aplicat măsura preventivă sub forma de liberare provizorie sub control judiciar, totodată de către organul de urmărire penală au fost efectuate percheziții în domiciliul, biroul de serviciu și automobilul lui Bivol Garri.

Iar, prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție Mirandolina Sușițaia din 29 septembrie 2020, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului *****din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 42 alin (5), art. 243 alin. (3) lit. b) Codul penal, ceea ce constituie motiv de reabilitare, deoarece art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 indică expres că, caracterul ilegal al acțiunilor ilicite pentru care se poate angaja răspunderea statului, se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau administrative (infracțiuni), este absolut evident că punerea reclamantului sub învinuire prin ordonanța din 21 septembrie 2016, a adus atingere principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, iar în situația în care în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de art. 3 alin. (1) lit. a) și art. 6 lit. b) din Legea 1545, instanța de judecată apreciază că *****are dreptul de a fi reabilitat prin recunoașterea acestor erori, inclusiv prin compensarea prejudiciului suportat.

Instanța de judecată evocă faptul că la momentul punerii sub învinuire a persoanei, reprezentanții statului, nu au întreprins toate acțiunile în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei, inclusiv a celor care indicau asupra neîntrunirii în faptele lui *****a elementelor infracțiunii incriminate.

Or, prin hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 Curtea Constituțională a indicat că ținerea persoanei sub suspiciunea de comitere a unei infracțiuni, este o acțiune de tragere a persoanei la răspundere penală, constatând în același timp că recunoașterea calității de bănuț presupune nu numai drepturi procesuale, dar și restrângerea drepturilor constituționale legate de libertatea persoanei, dreptul la libera circulație ș.a. În cazul recunoașterii calității de bănuț, pe cel de-al treilea temei – prin ordonanță, persoana este supusă unor restrângeri, manifestate prin imposibilitatea legalizării unor acte (spre exemplu, de identitate), consemnarea

faptului respectiv în cazierul judiciar, în cazul când persoana este nevinovată, suferința psihologică, cauzată de suspectarea de comiterea unei infracțiuni, atitudinea societății și a victimei ș.a.

Astfel, în rezultatul acțiunilor de urmărire penală, reclamantul a fost privat de libertate, de posibilitatea de a își exercita mandatul de judecător în perioada 20 septembrie 2016 – 27 octombrie 2020 și a fi remunerat, a fost mediatizat pe larg reținerea acestuia și acuzațiile ce se impută, aducându-i atingere onoarei, demnității și reputației profesionale, precum și subminând încrederea în puterea judecătorească ce se exercită numai prin instanța judecătorească în persoana judecătorului, unicul purtător al acestei puteri.

În acest sens, instanța de judecată evocă că evaluarea daunelor morale sub aspectul criteriilor care vor sta la baza cuantumului despăgubirilor, trebuie să fie obiective.

Totodată se menționează că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 01 noiembrie 2019, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2020, s-a constatat că reclamantul a fost deținut în cadrul Penitenciarului nr. 13 în condiții degradante, incompatibile cu esența față de demnitatea umană, pentru o perioadă de 12 zile, fapt ce constituie o violare a art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Un rol important în determinarea mărimii prejudiciului îl constituie și statutul reclamantului și poziția socială a acestuia este un alt criteriu obiectiv de evaluare a impactului procedurilor aplicate în privința sa, ceea ce în mod repetat face diferită prezenta cauză de alte cauze civile examinate de către instanțele de judecată sub egida Legii nr. 1545/1998 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Suplimentar, starea de sănătate a reclamantului pe parcursul deținerii în izolator s-a agravat, fiind supus și intervenției chirurgicale, iar reabilitarea acestuia va fi una de durată, cu impunerea unui regim alimentar specific, consultații medicale și tratament după necesitate.

Apreciind înscrisurile anexate la dosar, și argumentele ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție din 29 septembrie 2020, se deduce în mare parte că procedura de urmărire penală a avut loc în legătură cu soluția judiciară adoptată de către reclamant la soluționarea a unei cereri privind eliberarea ordonanței judecătorești.

De asemenea, până în prezent reclamantul este supus criticilor și investigațiilor jurnalistice, inclusiv media în legătură cu urmărirea penală începută încă la 15 septembrie 2016, precum că este implicat în dosarul „Laundromat”, schemă de spălare a banilor din Federația Rusă prin intermediul instanțelor de judecată moldovenești.

Astfel, reclamantului prin urmărirea penală în perioada a celor 4 ani de zile i se aduce atingerea atât prejudiciului moral cât și reputației profesionale ale acestuia.

În consecință, instanța de judecată conchide că *****a fost pus sub învinuire pentru o faptă, or într-o finalitate, a fost scos de sub urmărire penală, astfel, acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii se apreciază în sensul legii ca fiind ilicite în sine, iar caracterul lor ilicit se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere penală.

Astfel, se apreciază critic argumentele invocate de către partea oponentă că nu există nici o hotărâre prin care s-ar constata caracterul ilicit al acțiunilor de urmărire penală, or actul final, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală conchide că nu a existat acea bănuială rezonabilă și nu au fost administrate probe în confirmarea vinovăției reclamantului în săvârșirea infracțiunii de care a fost învinuit.

La fel, instanța de judecată apreciază critic și argumentele precum că pe capătul de acuzare în baza art. 307 alin. (2) lit.c) Cod penal nu este nici o soluție finală și instanța de judecată nu ar putea să se expună asupra unui prejudiciu moral, or reținerea, aplicarea și prelungirea măsurilor preventive, perchezițiile au avut loc în baza faptei incriminate pe art. 42 alin. (5), 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal, adică până la conexarea cu învinuirea adusă pe art. 307 alin. (2) lit.c) Cod penal, iar instanței de judecată nu i s-au prezentat careva date precum că au fost aplicate careva măsuri preventive pe acest segment.

Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate și la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală și se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral, iar obligat de repararea prejudiciului moral în cazul din speță este Statul.

Instanța de judecată va reține argumentele invocate de reclamant ce se referă la suferințele psihologice și afectarea stării emoționale, din moment ce participarea la acțiunile procesuale, întocmirea actelor de procedură, menținerea lui în stare de arest preventiv, arest la domiciliu și control judiciar care au creat un disconfort vădit reclamantului și au condiționat stările specificate de *****în cererea de chemare în judecată.

Instanța de judecată relevă că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmînd ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmînd să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvîrșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa

directă fiind practic imposibilă (cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009).

În cauzele Danev împotriva Bulgariei și Iovtchev împotriva Bulgariei, CtEDO a reținut în esență încălcarea Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanțelor naționale, care atribuiseră reclamantului obligația de a dovedi existența unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală, prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină.

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de judecată a aplicat modalitatea de evaluare a prejudiciului moral pentru perioada de detenție reflectată în cauza Moldoveanu vs Moldova (53660/15), aceasta constituind un reper în contextul în care reclamanta era o femeie de afaceri, a cărei cifră constituind 788 000 euro și pentru 40 zile de arest preventive Curtea a constatat încălcare și a estimat prejudiciul la 7 500 euro.

Estimând circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, luând în considerare suferințele suportate de către Bivol Garri, ținând cont de perioada în care reclamantul s-a aflat sub urmărire penală, stresul și efectele psihologice provocate, disconfortul suportat, statutul în societate, instanța de judecată concluzionează că suma de 750 000 lei reprezintă o satisfacție echitabilă în vederea reparării prejudiciului moral suportat.

Prin urmare, instanța de judecată notează că pretenția de reparare a prejudiciului moral în cealaltă parte urmează a fi respinsă ca nefondată, deoarece nu s-au atestat alte criterii de prejudiciere morală decât cele evidențiate anterior și reclamantul nu a probat faptul agravării stării sale de sănătate și la momentul actual sau alte aspecte care ar releva o prejudiciere mai mare decât cea atestată de instanță și reparată în limita sumei de 750 000 lei.

În conformitate cu art.art.238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurilor preventive pe parcursul urmăririi penale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui *****- născut la *****, c/p *****, dom. mun. Chișinău, ***** prejudiciul moral cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală în temeiul art. 42 alin. (5), 243 alin.

(3) lit. b) din Codul penal și aplicarea măsurilor preventive privative de libertate în mărime de 750 000 (șapte sute cincizeci mii) lei.

În rest, cererea de chemare în judecată nominalizată se respinge, ca neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile din momentul pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Președinte de ședință,
Judecător

Alexei Maria